AYDEDE

No. 91 — 28
Çarşamba 11 Ağustos 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Ağızdan Teneffüs

Tek parti sisteminden sıyrıldığımızdanberi memlekette akmasa da damlayan hürriyet âb-ı-hayatının kurumuş dudaklarımıza serin serin temasından ne derece keyiflendiğimi ikide bir yazıyorum. Yazmakla kanamıyorum.

Çok partili hayata geçişimiz, girişimiz hakikaten iyi oldu, hattâ zamanında oldu. Zira Devlet işlerinin gizli kapaklı görülmesine, keyfe ma yeşâ çevrilip saman altından su gibi yürütülmesine devam edilse imiş, şimdi açığa vurulan aksaklıklarla münasebetsizlikler az müddet zarfında birkaç misli artmış, hiç düzelmez, temizlenmez hale gelmiş olacaktı.

Filvaki bugün ortada henüz ciddî mânada ve mikyasta bir salâh emaresi yoktur; işler henüz çığırına sokulmuş, matlûba muvafık bir istikamet almış sayılamaz. Lâkin itiraf etmeli ki ekseriyet partisine dayanan idare kuvveti bir zamanki "ne istersem, nasıl istersem, hangisi hoşuma giderse öyle yapar, onu yaparım" başıbozukluğundan uzaklaşmıştır.

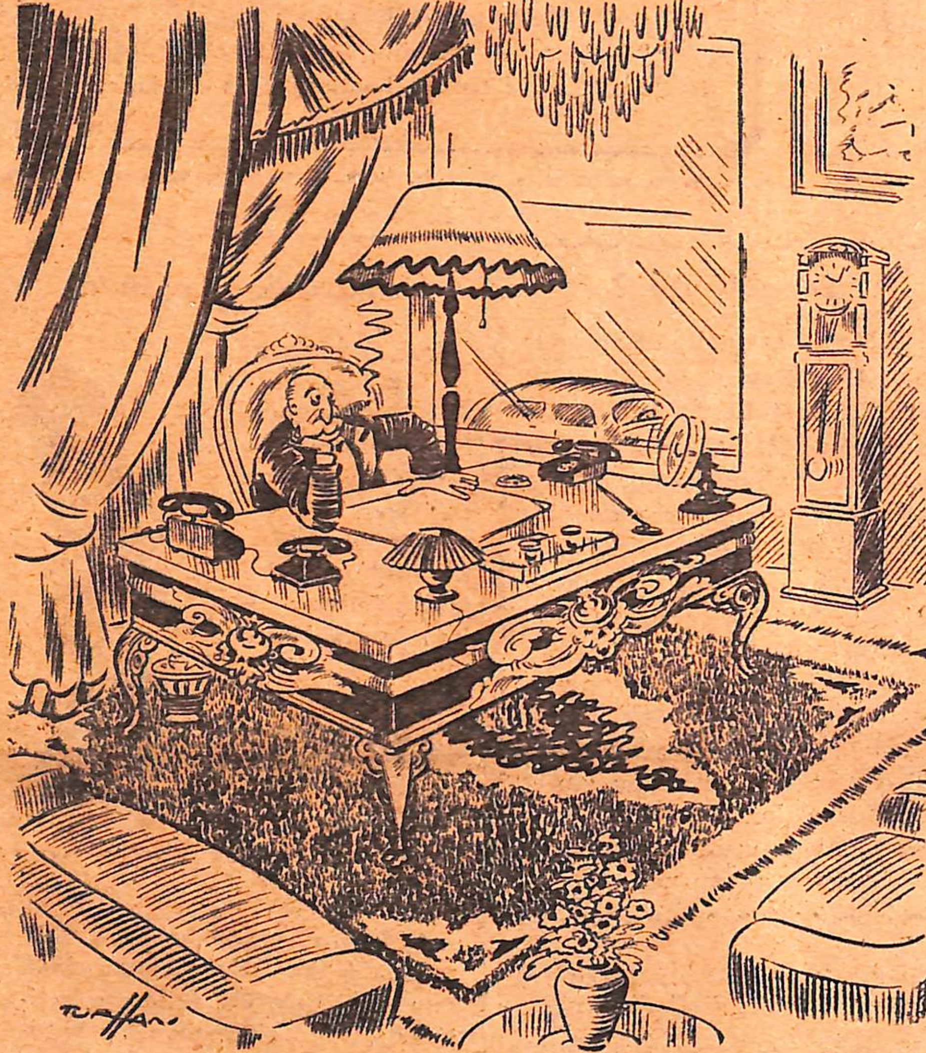
— Ne derler? Ne tesir hâsıl eder? Fena mı karşılanır? diye düşünme mecburiyetine sokulmuştur. Bu, salâhın ilk işaretidir. Zira umumî efkâr hesaba katılmağa başlandı, kendi partisinden gayrı ikinci bir otorite kabul edildi; efendi tek iken çift oldu demektir.

Hükûmet başında bulunanlar, yerlerini muhafaza için artık iki otoriteye de hoş görünmek lüzumunu duyuyorlar. Yalnız bir tanesinin keyfine hizmet, uzun ömürlü bir iktidar teminine yetmiyor. Hiç değilse Hoca gibi iki tarafı da "Mavi boncuğum kimde ise sevdiğim odur" diye idare lâzım ki işte bu lüzumu hissediş tek ve mütehakkim bir idare sisteminin tamamiyle zevali değilse de herhalde eski şartiyle devamı da değildir.

Hem partisini, hem de umumî efkârı düşünerek, hattâ lüzumunda birincisini ikincisine feda etmeği göze alarak işbaşına gelenler çoğaldıkça ve bu zihniyet yerleştikçe nefes alma kabiliyetimiz artar. Bizi büsbütün boğmasa da sıkan hal sadece burun deliklerimizden teneffüs mecburiyeti idi. Yavaş yavaş ağzımızdan da hava girmeğe başladığını elbette duyuyorsunuzdur!

AYDEDE

Kendi gözündeki merteği görmiyenler

— Acaba tasarrufa nereden baş lasak ?

Balmumu Yapıştırıyoruz

İçişleri Bakanlığı nihayet bir «Seyrüsefer Kanunu» tasarısı hazırlamağa başlamış. Bu kanun mucibince şoför olacaklarda muayyen vasıflar aranacak, belli cürümleri işleyenlerin ehliyetleri hükümsüz addedilecekmiş.

Her gün sayısı artan motörlü nakil vasıtaları kazaları gözönünde tutularaky eni kanunun Meclis açılır açılmaz müstaceliyet karariyle ruznameye alınması ve hemen yürürlüğe sokulması lâzım gelmez mi?

Hayır, kimbilir, daha evvel, ehemmiyeti dördüncü derecede ne kanunlar çıkarılacak, halkın canı pahasına ne kıymetli zamanlar kaybedilecektir. O kanuna sıra 1948 yılında belki de gelmiyecektir.

Sözümüze balmumu yapıştırınız; görürüz. Fakat dileriz ki biz mahcup düşelim. Böyle mahcubiyetler millet namına birer saadettir.

Sözüne İnandığı İçin Senet İstemezmiş !..

Montesquieu, Romadan ayrılacağı sırada Papa XIVüncü Benoit-ya veda etti. Papa kendisine :

"— Azizim reis, dedi, buradan ayrılırken size bir dostluk hâtırası vermek istiyorum. Bütün hayatınızca perhizden sizi muaf tutuyorum. Bu müsaadeyi ailenize de teşmil ediyorum."

Montesquieu teşekkür etti, ve Papa'nın yanından çıktı. Arkasından bu muafiyet beratını kendisine yolladılar ve bu imtiyaz için tediye olunacak harcın puslasını da verdiler. Bu, pek çok bir para idi. Montesquieu beratı kâtibe verdi :

— Lûtufkârlığından dolayı, dedi, Papa Hazretlerine çok teşekkür ederim. Ben kendilerinin sözüne inandığım için ayrıca bir sened almağa hiç lüzum görmüyorum.

Manialı Hürriyet Koşusu

Vatan gazetesinde Tatlısert yazıyor :

"Celâl Bayar Çanakkaledeki nutkunda yüz elli seneden beri hürriyetin peşinde koşmakta olduğumuzu, artık sabrımız kalmadığını söylemiş.

Ancak şunu da belirtmek yerinde olur ki sabrımızın tükenmesi, bir düziye koşmamızdan dolayı değildir; hürriyete ulaşmamızı önlemek için boyuna atılan çemberlerden dolayıdır."

Her memlekette hürriyet koşusu manialı olmuştur; orası muhakkak... Fakat çoğunda, çoktan hürriyetin muvaffakiyetile sona ermiştir. Bizim koşu yarı yola gelmiş midir gelmemiş midir? Hüküm vermek ne güç!

Artar, Eksilmez !

Hükûmet yeni bir ihracat rejimi tesis eden 3239 sayılı bir sirküler neşretmişti. Bu sirküler İzmir ihracatçıları tarafından iyi karşılanmamış; çünkü bu kararla hayat pahalılığının biraz daha artacağı muhakkak görülmekte imiş.

Bize bir gün, bir kere de her tarafta iyi karşılanan ve hayat pahalılığını azaltacağı muhakkak görülen bir karar nasip etmiyecek misin Allahım! Ne olur, bir gün, bir kerecik olsun öyle birşey görelim!

Sert Olup da Ne Yaparmış ?

Bedestanlı Mehmet ağa adlı zavallı bir adam, karısı Havanın esiri imiş.

Bir gün yine evinde kavgaya tutuşup bir kaç maşa yer yemez hemen çubuğunu, tütün kesesini kaptığı gibi soluğu kahvede almış, merhabalaştıktan sonra oradakilerden biri :

— Hava bugün sert !

Deyince havayı Hava anlıyan Mehmet ağa :

— Sert olup da, demiş, daha ne yapacak! Vurduğu iki maşa değil mi?

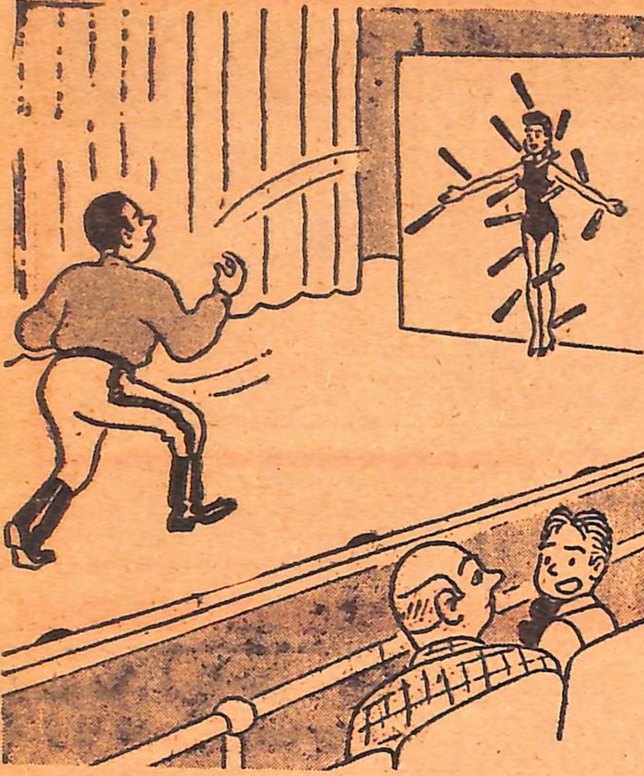
Pek Pekler Çoğalınca !

Kralın biri memleket içinde bir devir, şimdiki tâbirle tetkik seyahati yaparken yorgun argın geldiği şehrin belediye reisi kudumunu tebriki mutazammın söylemeğe başladığı nutukta :

— Bugün şehrimizi teşrif buyuran haşmetlû kıralımız pek büyük, pek âdil, pek, pek...

Diye bir çok "Pek" ler sıraladığı halde alt tarafını getiremeyince kral sözünü kesmiş :

— Pek yorgundur, pek halsizdir! demiş.

— Bunun marifet neresinde? Hiç birini hedefe isabet ettiremedi ! *"Fun Parade" den*

BİLEN YOK Kİ...

Hekimbaşı Behçet Efendi Göksuya gittiği bir gün derenin kenarına dizilmiş olan testilerin Keçecizade İzzet Molla tarafından ısmarlandıklarını öğrendi. Testiçiye beş on kuruş vererek testilerden birine şu kıt'ayı yazdırdı :

Sana nisbetle Gevheri şair,

Şenfera ü Ferazdak olmuştur.

İzzeta eski bildiğin çamlar,

Kırılıp şimdi bardak olmuştur.

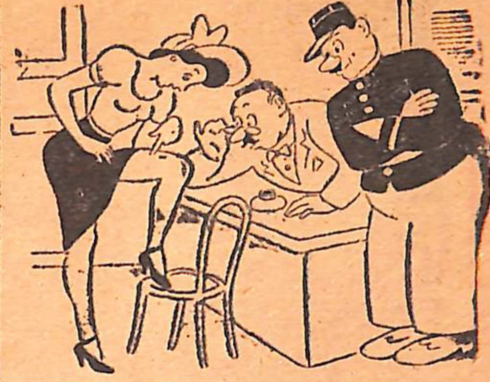
Molla testileri aldığı sırada kıt'ayı görüp kimin yazdırdığını sordu. Testici : "Bir hoca efendi yazdırdı" dedi. Behçet Efendi ile görüştüklerinde kıt'ayı kendinin yazdığını söyleyince Hekimbaşı :

"— Benim yazdırdığımı nereden bildin?"

Dedi. Molla şu cevabı verdi :

"— Nereden bileyim, Şenfera ve Ferazdak'ı İstanbulda bilen senden, benden başka kim kaldı?"

Karakolda

Komiser — Koçanız bir daha böyle bir çürük yaparsa yine gelip şikâyet ediniz !

"Le Hérisson" dan

BUGÜNLERDE !

OLUP BİTENLER

NETİCE MALÛM

Gazetelerden biri, bir zabıta haberini verirken şu başlığı koymuş: "Yersiz bir şakadan çıkan hâdise".

Haber de şu : Burhan Güzel isminde biri şaka maksadiyle arkadaşı Mehmedin şapkasını kapmış, bu yüzden aralarında kavga çıkmış, işe Hasan adında biri de karışmış, "Al takke, ver külâh!" derken gelsin bıçak...

Hiç bu şakanın yersizliği var mı? Dünyada ne oluyor, ne bitiyorsa hep külâh kapmaya uğraşmaktan ileri gelmiyor mu? Burhan Güzel de, "Güzel, güzel bir külâh kapayım !" demiş, becerememiş, kafasına külâhı geçireceğine göğsüne bıçağı yemiş..

BAK ŞU İŞE

Olimpiyada giden sporcu kafilemize hariçten bazı kimseler karışmış ve sporcularımıza ait olması lâzımgelen tahsisattan istedikleri gibi faydalanmasına müsaade edilmiş..

Haberi veren gazete : "Bu iş, takibatı müstelzim bir hareket olarak görülmektedir." diyor.

Hoppala !.. Olimpiyadlara gitme işi mühim bir mesele olmuştu: "Falanca kulüpten şu kadar adam götürülüyor da, falancasından daha az götürülecek." gibi haberler, bazı kulüpleri boykot kararlarına kadar sürüklemişti.

Anlaşılan şimdi de tahsisat işi kafileye başkanlık edenleri mahkemeye sürükliyecek. Şu fâni dünyada ağzımızın tadiyle hiç bir işi neticelendirmek galiba müyesser olmıyacak !

NASIL YAPARSINIZ?

Bir "Evlenmeği kolaylaştırma cemiyeti" kurulmuş.. Şaşıp kalmamak kabil değil. Böyle bir zamanda evlenme nasıl kolaylaştırılır? Acaba bu cemiyet, evleneceklere bomboş duran 70, 80, 90 lira verildiği halde bir türlü tutulamıyan evlerden birini mi hediye edecek, yoksa eline geçen iki yüz lira maaşla geçinemiyen kimselere yüz, yüz elli liralıkk munzam tahsisat mı verecek?

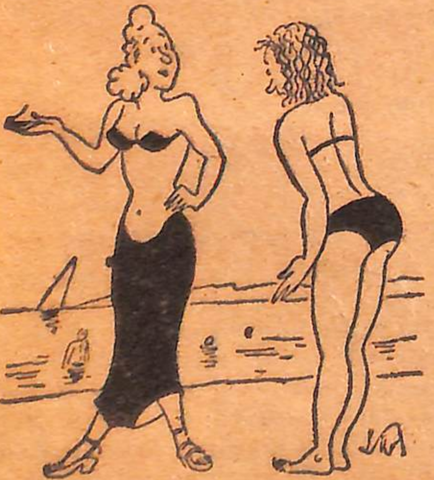
Ayol bu işi hükûmet yapamıyor, siz nereden yapacaksınız?

KARGI

Sebebi Ne ?

Kibir ve azametiyle tanınmış olan Hoca Hayret, şair Hersekli Arif Hikmet Beyin evinde bir gün, ateş püskürerek fazilet davasında bulunuyordu. Böyle lâflara tahammülü az olan Arif Hikmet Bey :

— Canım Hayret Efendi, dedi, niye kibirleniyorsun? İlmim var, dersen, senden daha büyük âlimler mevcut. Malım var, dersen ayağında çorabın yok. Cemalim var, dersen senin gibi, benim gibi heriflerin yüzüne sadaka olarak bakarlar. Amma efendim, insaf et. Bu kibir ve huşunete sebep ne?.

— Ne şaşıyorsun? Uzun etek modası olur da, uzun mayo modası olmaz mı?

"Yunan karikatürü"

Bugünden, dünden

Fıkırdak Ayşanım

Dün Beyazıdda sarı otobüse binmiş, Unkapanı yoliyla Taksime gidiyordum. Bizim eski semti, Saraçanebaşını geçtik. Malûm a, Atatürk Bulvarı dolayısile caddenin sağı solu, Vefa ve Atpazarı tarafları açılmış. Zeyrek yokuşunun alt başında, yüzük taşı gibi meydana çıkan ahşab, boyasız, sefertasıvari evi gördüm.

Fıkırdak Ayşanım'ın evidi. Köhneleşmiş, kağşamış, amma hâlâ duruyor. Vaktiyle iki kapı berisinde oturan akrabadan bir hatuna, arasıra giderdik. Cumbanın yan penceresine geçer, yazın mahalle çocuklarının kaydırak, çelik çomak oyunlarını, kışın gaz sandığından yaptıkları kızaklarla yokuşta vızır vızır kayışlarını seyrederdim.

Günlük güneşlikte, karda, yağışta Ayşanımın sokağa çıkışı, dönüşü gözümüze ilişirdi.

Fıkırdak lâkabına sebeb, yürürken, konuşurken fıkır fıkır fıkırdayışı, kırım kırım kırıtışı, Kavuklu Hamdinin Ortaoyununda zenne taklidine çıkan bir Kız Tevfik vardı. Tıpkı onun eşi. Cumbayı lavanta kokuları bürüyünce derhal anlardık : Komşanım ya bir yere çıkıyor, ya bir yerden geliyor.

Kırk beşini aşkın derlerdi amma, ufak tefek olduğundan hiç göstermez, civanlarla omuz öpüşürdü. Saçları sarıya boyalı, kaşları kazankulpu rastıklı,. gözleri kuyruklu sürmeli, elleri yumuk yumuk, ayakları küçücüktü.

Bengalin'den, mutlaka siyah renkte, uzunca pelerinli, babayanice çarşafla gezer, incecik peçe örter, çarşafın altından beyaz, plise plise iç etekliği görünürdü.

Temizlik hususunda titiz mi titiz. Tanrının günü ahretliğine camları, çerçeveleri, kapının eşiğini, iki üç basamak merdivenini sabunlu bezlerle tekrar tekrar sildirtirdi. Sokaktan dönünce güvende güvende anahtarı çıkarıp kilidi açar, kanadı ardına kadar dayar ve durur. Taşlığa bal dök yala.

Kolay kolay adımını atmazdı içeri. Kaç kere eteğinin tozlarını silkecek; ayaklarını yere vurup vurup, Çarleston oynar gibi tepinecek; sonra şarkı meyanına girişircesine nağmeli, gaygaylı sesle,

— Peerveeer ! diye seslenerek terliklerini isteyecek.

* * *

Komşusu, fakat onunla selâmı sabahı bile olmıyan akrabamız hanım anlatırdı :

Kaç yıldır dulmuş. Köskörpeyken dedesi yaşta, sarıklı cübbeli, hayli varlıklı bir hoca efendiye varmış. İhtiyar ölünce, adamın varı yoğu buna kalmış : Oturduğu ev, Unkapanında fırın, Asmaaltında kaç bab dükkân vesaire..

Bizim hısım hatun derdi ki :

— Allah versin, kadında para çok. Bir giydiğini bir daha giymiyor. Bakkal, kasab, zerzevatçı her sabah nevale taşıyor. Gelip geçen yemişçilerden almadığı da yok.

Fıkırdak Ayşanım süse püse düşkün, hoppa ve lâkin gradosuna da toz kondurmazdı. Kılık kıyafeti, hal ve hareketi göze çarptığından peşine takılanlar, takip edenler gırlaydı. Sarkıntılığa, sululuğa kalkışanların hemen payını verirdi :

— Defol tayıncı !... Yoksa simdi yakana yapışıp karakola dayarım !

— Papucunu yamat, sonra zanparalığa kalk at hırsızı !..

* * *

Bir ramazan akşamı Teyzanımda iftarda idik. Yemek bitti; kahveler içiliyor.

— Aaayyt !.. diye bir nâra sokağı çınlattı.

Yürekler ağızda : Köslü bağırıyor. Yangın nerede acaba? Uzakta mı, yakında mı?

Sayılı fırtınalardan Balıkçı Hüsnü imiş. Fıkırdağa sevdayı sarmış; kafayı çekip çekip kör kandil, evin önünde avazı basar; ardından karşıki kahvenin dışında iskemleye çöker; firaklı firaklı mânilere, semailere girişirmiş.

Aradan çok geçmeden bir de bakalım ki kahvenin önü iskarça. Hüsnü, aşk ve şevkinden, rakı şişesinin başını çıtır çıtır yerken, taşı ölçerim, dudağı, avurdu boydan boya ikiye ayrılmamış mı? Kan dere gbii akmada; herif istifini bozmuyor :

— Uğruna değil ağzım, canım feda olsun !

Sıfırı tüketirken, bir araba getirdiler ; eczahaneye mi, Gurebayı Müslimin hastahanesine mi götürdülerdi.

Sermed Muhtar ALUS

Minelbab İlelmihrab

Yazan : Refik Halid KARAY

— Tefrika No: 28 —

Ecnebi gazeteciye ziyafet — Pera palasa zor ödenen ziyafet borcu — Ferit Paşanın Hariciyede gördüğü iş : Tefrişat — Memuriyete getirilmiyen Hürriyet ve İtilâfçılar — Sürülen iki gazeteci : Ahmet Emin ve Celâl Nuri — Celâl Nu ri neden yüz ellilik listede yok?

Ferit Paşanın ilk Sadareti zamanına ait küçük vakalar arasında, şimdi zihnimde bir garip zyiafet levhası açılıyor. Hüsnü niyetimize, fakat aynı zamanda beceriksizliğimize bir delil olan bu ehemmiyetsiz hareket, nedense, hâlâ hatırımda canlılığını muhafaza ediyor :

Galiba (Matin) in bir muhabiri idi, adını unuttum, İstanbula Ermeni ve Rum muhibbi olarak gelmiş bir gazeteci... Buna Perapalasta, yeni hükûmet erkânından bazısının bir ziyafet vermesi düşünülmüştü; adamı Türkler lehine çevirmek arzusunda bulunuluyordu. Maarif nazırı Ali Kemal Beyle Posta ve telgraf nazırı Mehmet Ali Bey. Âyandan Keçeci zade Fuat Pâşa ve Riza Tevfik Bey, Maarif müsteşarı Reşat Halis Bey, bir de ben frenk muhabirini kendimize raptetmeğe uğraşacaktık.

Bu kabil faaliyetler elbette pek faydalı idi, lâkin acaba otelde verilmiş bir yemekle, dört hoş beşle mesele halledilmiş olur muydu? Bunun için çalışkan bir şebeke vücude getirmek, para sarfetmek iktiza ederdi. Bizimki münferit, binaenaleyh neticesiz bir teşebbüsten ibaret kalacaktı; nitekim öyle oldu.

Vaktinde, siyah elbiselerimizle hususî salonda buluştuk. Gaezteci muayyen saatten biraz sonra, yanında zevcesi geldi. Davete pek gayrı resmî icabet etmişlerdi, erkeğin arkasında veston, kadının tayyörü vardı. Bizi öyle giyinmiş bulunca sıkıldılar, itizar ettiler. İzzet Fuat Paşa alışkın süvare adamı halleriyle Riza Tevfik Avrupaî ülema kafasiyle, Ali Kemal medenî cüssesiyle sofrayı pek güzel süslüyorlardı.

Madam evvelâ durgun duruyordu, Mösyö ise bir an evvel şu yükü üzerinden atmak arzusu, telâşı, düşüncesi göze çarpıyordu.

Fakat Paşanın vaktiyle İspanya kralını da pek mahzuz ettiği söylenen hikâyeleri ve pürüzsüz Fransızcası yavaş yavaş soğukluğu azalttı. Zarif, pek sıcak bir kadın olan Madam tedricen neşeleniyordu. Ayrıldığımız zaman, iki taraf da memnun görünüyordu.

Netice : Muhabir lehimize bir makale yolladı.. Ama bir mikdar tahsisat dahi koparmıştı. Fakat Hariciye nezareti hesabına verilen bu ziyafetin parasını Perapalasa güç belâ, tehirle tesviye edebildik.. Hiç bu teşkilâtla iş mi yapılırdı? Hem beş on makale yazdırmakla lehimize sulh mü temin olunur ve aleyhimizdeki gayızlar mı itfa edilirdi? Bu, bizim bütçemizle bizim kafamızla semere verir bir faaliyet değildi

Ziyafet bir daha tekerrür etmedi, edemedi. O gece sofrada, hepimizin halinde sık sık böyle davetler tertip eden bir kuvvetli hükûmetin ricali ve müteneffiz mensubini tavrı vardı; biz bile kendi kendimize aldanmış gibi idik; fakat hakikati anlamakta gecikmedik. İki gazeteci elde etmek veya bir frenkçe gazete çıkartmakla sulha, selâmete varılamazdı.

●

Ferit Paşa hükûmeti de yavaşçacık; selefleri gibi, bir idare-i maslahat kabinesi halini alıyordu. Fırkada ise faaliyet azalmıştı. Cemal Bey, bir müddet çalıştıktan sonra, aklına yine Konya valiliğini koymuştu; belliydi ki orada fırka riyasetinden ve Dahiliye nezaretinden daha rahat ediyor, vilâyet koltuğundan hâz duyuyordu.

Yeni âyan azasını da (Hürriyet ve İtilâf) efradı hoş gözle görmemişlerdi. Onlar, ekseriyetle, ufak tefek memuriyetlere muntazır, borç harç bekleşirlerken rüesa kaydı hayat şartiyle vafir maaşa konmuşlar, nazırlar ise fırka mensuplarını kayırmağa hiç yanaşmamışlardı.

Senelerden beri zulüm, ve sefaletten baş kurtaramamış nice Hürriyet ve İtilâf esdikası sivil polisliğe bile riza gösterdikleri halde teşkilât noksanından dolayı onu bile elde edemiyorlardı. Hoşnutsuzluk, gittikçe artıyordu. Alelhusus Nüzhet Sabitin iaşe gibi bir günde bin avareyi kayırabilecek bir dairede memuriyetleri âdeta an kasdin fırka mensupları haricinde kendi mektep, ocak, gazete ve lokanta arkadaşlarına tevzi etmesi pek haklı bir hiddete sebebiyet vermişti.

●

Biçare taraftaranımıza bir nazır tarafından makamında kabul edilmiş olmak mazhariyetiyle teselli bulmaktan başka çare kalmıyordu.

— Şimdi Dahiliye nazırının yanında idim... Dün Ticaret nazırına dedim ki...

Gibi mahallede öğünmek yegâne sermayeleriydi. Köşedeki bakkalın bunları dinlerken birden hiddete gelip de :

— A Efendi nazıra şunu, bunu diyeceğine keşke kendi halini anlatsaydın da bir memuriyete kayrılmış olsaydın !

Dememesi için çok ihtiyatlı, sabırlı ve nazik olması icabederdi. Bence (Hürriyet ve İtilâf) a mensup nazırların işleri güçleri adamlarımızı kayırmak olmalıydı. Fakat iş başında hiç biri fırka arkadaşlarını memuriyete lâyık ve ehil bulmuyorlardı; onlar atlatılıyor, münhal yerlere yabancı ve renksiz adamlar bulup getiriliyordu.

Bunu ben de, muahheren aşağı yukarı böyle yaptım; sebeplerini sırasında anlatacağım.

●

Damat Ferit Paşanın esas meşguliyeti siyaset-i hariciye idi... Fakat ne yapıyordu, ne ediyordu, kimsenin haberi yoktu. Önünde uzun, şanlı, muvaffakiyetli bir devre-i ikbal varmış gibi Pangalıdaki Hariciye konağının noksanlarını ikmal ettiriyordu, asıl garibi bu tefrişata ayan meclisi reisi Azeryan Efendinin memur oluşu idi.

Mumaileyh bilmem ittihat devrinde de böyle işlerde kullanılmış mıydı, fakat, ihtiyarlığına rağmen deruhte ettiği yorgancılıkta cidden liyakat göstermiş ve bu hali, bana eski devirlerde o kabil hizmetlerde bulunarak muhafaza-i hayat eden riaya müteneffizanını hatırlatmıştı.

●

Yeni hükûmet teşekkül edeli henüz kırk gün olmuştu ama, Polis müdürü, Dahiliye nazırı meselelerinden bir de azil ve nasıplardaki münasebetsizliklerden dolayı kimseye emniyet ve muhabbet vermemişti; muarızlarını Divan-ı harp korkusu, muvafıklarını ise mesnede geçmek arzusu sükûta mecbur ettiğinden daha henüz ortada taşkın bir memnuniyetsizlik nazara çarpmamakla beraber bir çok sarsıntı alâmetleri belirmeğe başlamıştı.

Bereket ki işgal kuvvetleri harb-i umumî hengâmesini Avrupada geçirmiş olan muhaliflere memleketlerine avdet için henüz musaade vermiyordu. Eğer bunlar da büyük ihtiraslarla İstanbula döndükleri zaman bir kere şu memnuniyetsizliği görürlerse hükûmet aleyhine şiddetli bir muhalefet vücude getirebilecekler ve onlar için İttihatçılar gibi menfi ve tevkif korkusu da olmadığından pervasız hareket etmekten çekinmiyeceklerdi.

Maamafih Dahiliye nezareti matbuattaki mutedil tenkitleri bile hoş görmemek istemiş, Celâl Nuri Beyle Ahmet Emin Beyi Anadoluya sürmek kararını almıştı.

●

Bir gün ben (Sabah) da makalemi doğurmakla meşgulken muharrirlerden biri yanıma gelerek Kütahyaya sevkedilecek olan Vakit ser muharririnin aşağıda bulunduğunu haber verdi. Emin Bey heyeti tahririyeye, galiba, vedaa gelmişti. Bu ne medenî, ne hür bir sürgündü.. Menfaya gönderilecek bir politika kabahatlisi kollarını sallıyarak, istediği gibi veda ziyaretleri yapabiliyordu. Bu tarz tuhafıma gitti; hemen merdivenleri indim ve meslekdaşımı kolundan tutarak yukarı, odama aldım. Hakkındaki muamelenin münasebetsizliğini itiraf ederek hemen, ilk fırsatta avdetine çalışacağımı söyledim. Muhatabım bana da kızgın duruyordu. Ahmet Emin Beyi sürmek lüzumunu hiç hissetmiyenlerden biri olduğumu nasıl anlatabilirdim?

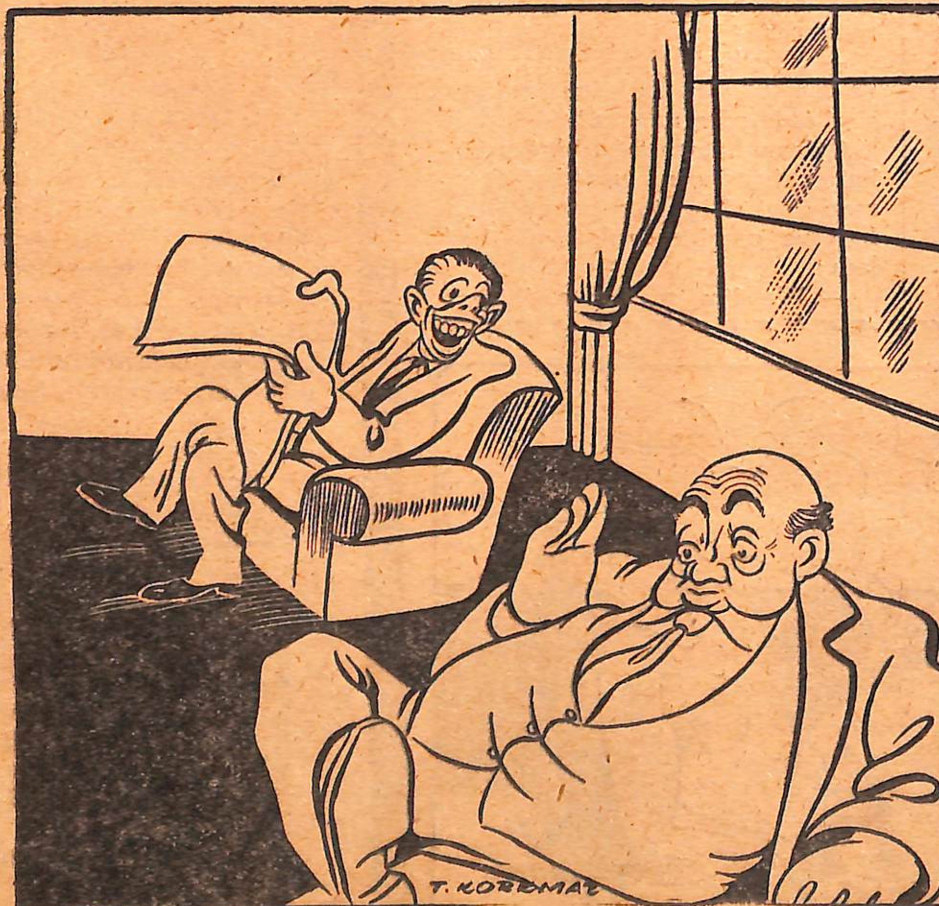
Bu mutedil ve hesabî gazeteci - Amerika mandası lehinde çalıştığı söylenmesine ve bu da kabinenin siyasetine zıd bulunmasına rağmen - bence matbuatta lüzumlu bir unsurdu ve dirayetli bir hükûmet onu muhalefette pek güzel hazmedebilirdi.

●

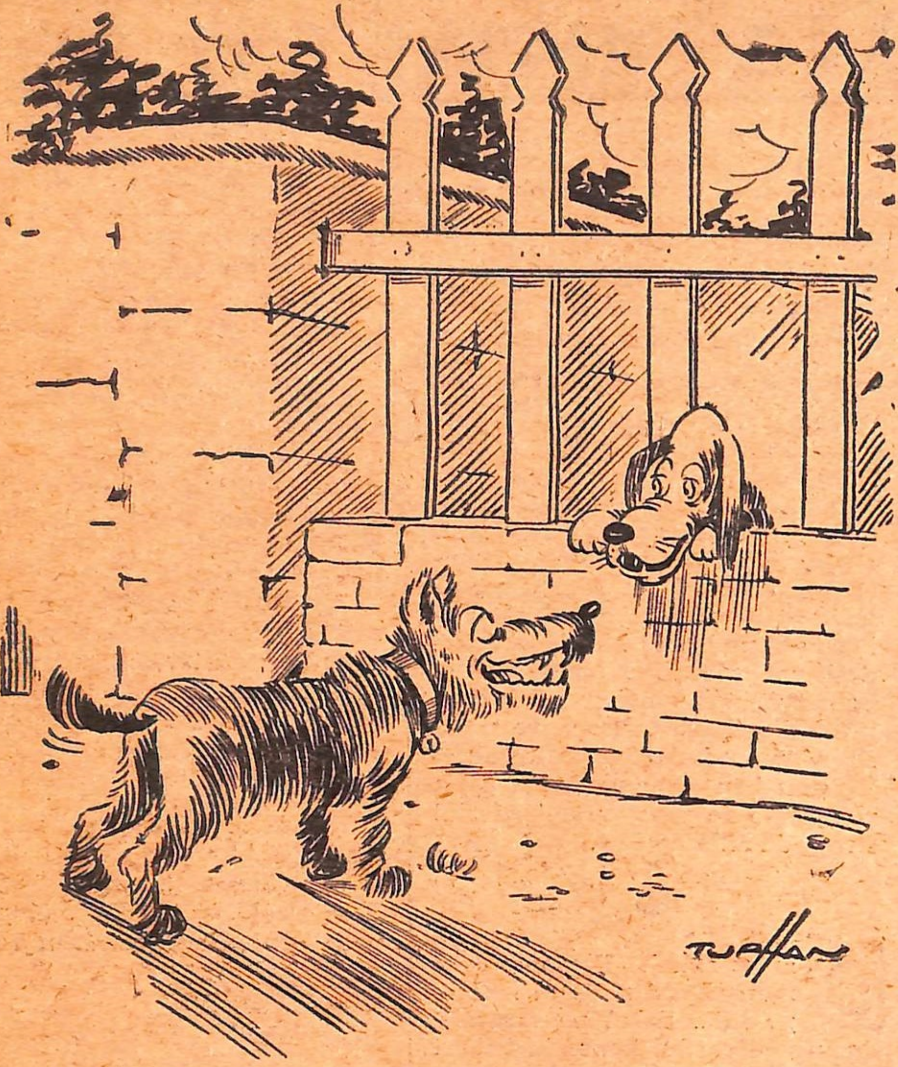
Fakat Celâl Nuri Bey, taraftarlığında da, ölçüsüz ve ve muvazenesiz olduğundan kabil-i istifade ve idare değildi. Bir defa (İleri) de hükûmete İtalyadan meclis-i âyanımıza aza tayinini tavsiye etmişti... Yalnız bu fikir, fikirsizliğinin derecesi ve mazarratı hakkında insana bir fikir vermeğe kâfiydi!

Son zamanlarda gözüm ne zaman gazetelerde yüz elli kişilik deftere müteallik haberlere tesadüf etse daima bu eski, fakat unutulmaz hareketinden dolayı Celâl Nuri Beyin de listede ismine rast geleceğim gibi bir hisse veya galet hisse kapılırım ! Sonra bir teselli de duyarım : Galiba dünyada unutulmaz ve affedilmez siyasî bir kabahat yok !

(Devamı var)

— İnsan ömrü 150 yıla çıkarılacakmış.
— **Felâket ! Normal olarak 60 yıl çekemediğimiz şu pahalılıga 150 yıl nasıl dayanırız?!**

— Ayağını denk al ! İngilterede suçlu bir köpeği ölüme mahkûm etmişler.

Konya valisinin köpeği — Üzülme, burada bana kimse dokunamaz. Dağ gibi arkam var !

KISA HİKAYE

SARHOŞLUK

Binbaşılıktan mütekaid Şevki Bey, Beyazıddaki sarrafın yanından ayrılır ayrılmaz soluğu doğru Balıkpazarında aldı.

Şevki Bey bugün istiyordu ki ağız tadiyle, bol mezeyle, doya doya bir rakı içsin... Çünkü aysonları olmak hasebiyle bir hafta vardı ki, Balattaki Yahudinin deposuna akşamları iki çürük zeytin, bir parça torikle okkası kırk kuruşluk rakıdan yarım yamalak içiyor, ve kafayı adamakıllı dumanlamadan gidip soğuk odasında yatıyordu. Bugün ise cebinde yedi sekiz yüz kuruş parası vardı; binaenaleyh şimdi istediği gibi yiyip içebilirdi. İlk kadehi, meyhanecinin verdiği yanındaki masada oturan iki gençten biri :

— Beybaba, dedi, affedersiniz, şu ateşinizi lûtfeder misiniz ?

Şevki Bey hemen elindeki sigaranın küllerini silktikten sonra ayağa kalkarak :

— Estağfurullah efendim.. diyip uzattı.

Gençlerin hali Şevki Beyin hoşuna gitti, içinden : "Nâzik, kibar şeyler !" dedi ve yan gözle onları tetkik ederken gördü ki onlar da kendisine bakıyorlar. O zaten muhabbet edecek adam aramıyor muydu? "Şunlara açılayım" dedi. Fakat buna birden cesaret edemedi, konuşmak için birçok bahaneler düşündükten sonra tabakasından bir sigara çıkarıp ağızlığa taktı ve yalandan ceblerini araştırıp kibriti bulamamış gibi davranarak :

— Küçük beyler, dedi, şimdi de ben sizi rahatsız edeceğim, ateşimi iade eder misiniz?

Onların hemen ikisi birden kalkarak sigaralarını uzattılar. O zaman Şevki Bey, ipin ucunu yakaladı ve gençlere anlatmağa başladı :

— Efendim, malûm a, ihtiyarlık... Sigarayı alırsın, kibriti unutursun...

Çok geçmeden masalar birleşti, gençler rakılariyle, mezeleriyle beraber Şevki Beyin masasına geçtiler, muhabbet koyulaştı, şişeler sık sık dolup boşalmağa başladı. Bir saat içinde hesab pusulası baştan aşağı doldu ve şerefe tokuşturulurken kırılan iki kadeh parası dahi Şevki Beyin hesabına kaydedildi. Artık gece ilerilemişti, müşteriler birer ikişer kalkıyorlardı.

Garson, hesab pusulası elinde, ayakta bekliyordu. Gençler hiç oralı olmuyorlardı. Şevki Bey sordu :

— Kaç para hesabımız?

Şevki Bey bir beş liralık uzattı ve üstünü yirmi beş kuruş eksik olarak aldı, saymadan cebine atıp gençlerle beraber kapıdan dışarı çıktı.

Yağmur sicim gibi yağıyor, yollardan seller akıyor, deniz tarafından acı bir rüzgâr esiyordu. Bu havada sokakta bir adım atmak kabil değildi. Şevki Beyin aklına bir araba tutmak geldi. Lâkin gençler ondan evvel davranıp sordular :

— Nereye teşrif olunacak efendim?

— Balata...

— Ooo.. işte bu güç... Eğer tenezzül ve arzu buyurulursa bu akşam bizde kalsak?

Şevki Bey hiç beklemediği teklif karşısında sevinçle şaşı rak :

— Aman efendim, rahatsız olur.

— Estağfurullah efendim... lâkis çok memnun oluruz.

En genci hemen Şevki Bey koluna girerek :

— Bendehane gayet müsaid efendim, buyurun rica ederi dedi, dedi ve ihtiyar sarhoşu s rükleyerek tenha bir sokağa g türdüler ve bir duvarın köşesi yatırarak iyice sızdırdıktan son ayağındaki fotinlere varıncaya k dar soydular, kaçtılar.

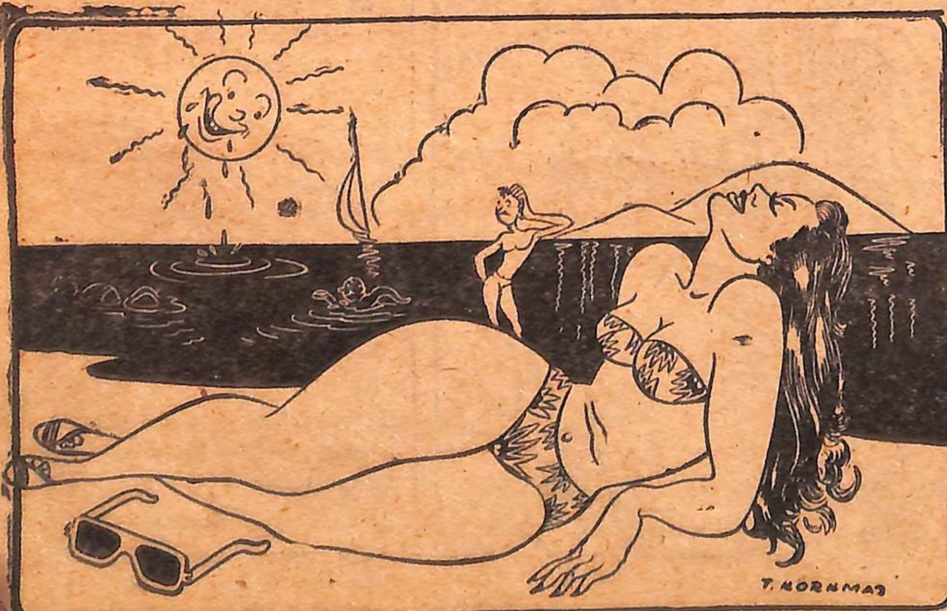
Geceyaısı hava daha sertleşm yağmur kara dönmüş ve bir i saat içinde ortalık bembeyaz k silmişti. Sabaha karşı Şevki Be yattığı yerde biraz kımıldayac oldu, baktı ki her tarafı buz k miş... O zaman karısına seslend

— Yahu, ben donuyorum, ka şu kaputu da üzerime ört !.

Şevki Beyin hemen yanıbaşı büzülmüş olan iri bir köpek sesten uyandı ve titreyerek o biraz daha sokuldu. Şevki Bey b ğırdı :

— Canım, işte sen de üşüyo sun, ben de... Arkama sokulaca na kalk, üşenme de şu kaputu üz rimize ört !..

«AYDEDE» d
Osman CEMA

Güneş — Yaktın, beni!

KİRPİNİN DEDİKLERİ

MANTAR YÜZÜNDEN

Bir yazıya mevzu teşkil etmez görünür ama değildir : Tekel mamulâtının mantarlarından memleket halkı bir iz'aca maruz kalıyor. Bu mantarlar, bildiğimiz mantar mefhumuna uymayan bir çürüklükte, kofluktadır.

Sanki mantar yerine şişelere kabak nevinden zerre kadar mukavemeti olmıyan mantar taklidi birşey konmuştur. Öyle birşey ki tirbuşonu soktunuz mu umumî heyetini çıkarmak mümkün olmuyor; ancak ortada iğne gözü kadar bir delik açılıyor. Yahut mantardan ufak bir parça kopup şişenin içine düşüyor, öbür parçası da ağzından fırlıyor, sizi uzun ve zor bir tasfiye ameliyesine girişmek mecburiyetinde bırakıyor. Çıkarken dinamitle atılmışçasına parçalananları ayrı !

Bazan Tekel mamulâtı satan dükkânlarda raslıyorum : Müşteri "Açıveriniz şunu !" dedi mi dükkâcı suratını ekşitiyor. Zira biliyor ki tirbuşon o işi yapmaktan âcizdir; mantar muhakkak parçalanacaktır ve yerine bir yenisini koymak icabedecektir.

Nerede o mantar ki tirbuşona takılıp bir lâhzada yerinden kayarak eskiden alıştığımız sesiyle "lop!" diyip şişenin ağzından sapasağlam, tekrar kapak vazifesini görecek şekilde çıkıversin !

Bir Tekel şişesiyle eve geldiniz, açmak lâzımsa - dikkat ettim - çoluk çocuk etrafına toplanıyor, "bakalım ne olacak? Acaba bir çekişte çıkacak mı? yoksa param parça dağılacak mı?" diye seyre hazırlanıyor. Önceden ihtiyat bir mantar bulundurmak, şişenin içine düşecek mantar kırıntılarını temizlemek için de bir huni, bir süzgeç yahut pamuk parçası temin etmek de şarttır.

Mantar parçalarını şişede bir bırakmak caiz değildir. Zira mayi kısa bir müddet sonra sarıya boyanıverir. Bunca yıllık ömrümde ben o kadar çabuk boya salıver mantar nevine hiç bir yerde, i Cihan Harbi sırasında bile ras madım. Sanki bunlar birer bo komprimeleridir; at bir leğenin çine, beyaz gömleğini lâhzada s rıya çeviriverir !

Mantarlardan asıl dert yana lar garsonlardır. Masanın önü gelip tirbuşonu cakalı bir eda i mantara geçiriyorlar, çekiyorla Müşteriler de, kendileri de ha rette : Tirbuşon ekseriya girdi gibi bomboş çıkıyor. Ya delm mantar yerindedir, yahut itm şişenin dibindedir !
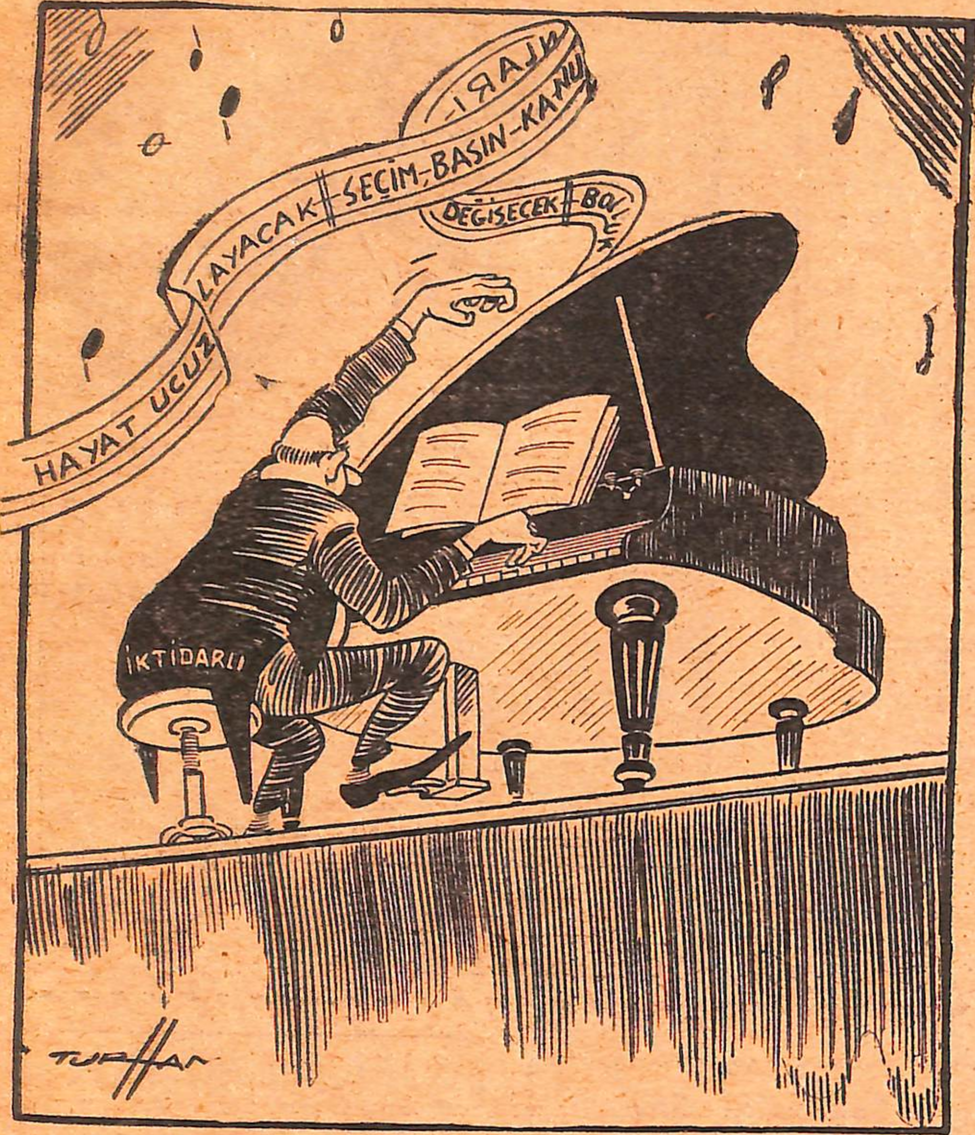
Hususî mamulâtın mantarla neden o derece ç rük değil? Tekel - at zamlarına rağ men - daha iyi cins ı temin ederek ku lanamaz, müşteriler ni mantar derdinden kurtaram mı ?

Ah, şu Bay Bakanlar, Bay G nel müdürler, Bay Müfettişler, U mumun menfaati ve rahatlığı b kımından zahmete katlanıp birka - (Yeni raki) diyemeyiz - (tuval ispirtosu) şişesi açmağı deneseler

Sinirlenerek şişeleri yere vuru kırmazlarsa ben birşey bilmiyo rum. Hepimiz kıracak kadar sini leniyoruz ama kendimizi tutuyo ruz.

Şu var ki manen o şişeleri ka dırıp kaldırıp yerden yere, hatt baştan başa çalıyoruz. Tekel, ba şında - yine manen - kaç milyo şişe kırıldığının farkında mı?

KİRPİ

Bitmeyen senfoni !

Ahmet Vefik Paşa

Abdülhak Hâmit Beyimizin büyük babası Hekimbaşı Abdülhak Molla, bir rivayete göre on bir defa evlenmiş ve bu izdivaçlardan bir kaçı ancak yirmi dörder saat devam edebilmiş. Fakat bu sıfatının haricinde gayet ciddî ve sözünün eri bir zat imiş. Onu bütün İstanbul severmiş, iyiliğini görürmüş. Tek bir zuhulü biraz müstehzi imiş; eğer haberde doğru ise!

İzdivaçları arasında şöyle de bir tesadüf ve meşhur Ahmet Vefik Paşa Hekimbaşının kayın biraderi olmuş.

Bulgaristandan Dersaadete gelen mültecilerden Naci Efendi adlı bir adam; şu Sefer ayının son çarşambası, belki bana yarar diyerek çaresini bulmuş, Hekimbaşı Abdülhak Mollanın yalısına gitmiş huzuruna çıkmış. Arz-ı hal ve istitaf etmiş :

— Aman Allah rizası için beni bir yere yerleştirin. Dul kızımla ve oğlumla ve karımla perişan olmıyayım, demiş.

Bu müracaat tarzı Mollanın hoşuna gitmiş, hemen oracıkta verdiği karariyle dul kıza talip olmuş ve babasının müteşekkirane kabulü üzerine derhal nikâh kıyılmış, evlenmiş. "Hasene hanım". Bu izdivaçtan Hayrullah Efendi ve bu zattan da Abdülhak Hâmit Bey dünyaya gelmiş.

Ahmet Vefik Paşa

İki defa sadrazam olan bu paşayı daha efendi, fakat yine meşhur iken bir gün Sultan Abdülaziz sadrazam Fuat Paşadan sormuş : "Bu Efendi nasıl bir zattır?" demiş;

O : — Efendimiz; Ahmet Vefik Efendi kulunuz bir binek taşı kadar büyük bir pırlantadır. Fakat ne başta taşınır; ne kulağa takılır; ne de kola geçer bir pırlanta...

Cevabını almış.

Padişah gülmüş : — Amma ağır şeymiş ha ! demiş yürümüş.

Semih Mümtaz S.

Güvenilecek Şey Değilmiş !

Filozofun biri bir adamın arkasındaki kürkle böbürlendiğini görünce :

— Bu kürke, demiş, güvenme. Çünkü kâfir nimettir. Yıllarca sırtında bulunduğu bîçare hayvanı hayvanlıktan kurtaramadığı halde sana mı hizmet edecek !

Zaman Değişmiş !..

Yeğeninin pedikür yaptığını gören yaşlı hanım :

— Ayol eskiden bakılsın diye yalnız ellerini boyardın.

Deyince genç kız gülerek :

— Devir değişti teyze, demiş, şimdi erkeklerin eline, kadınların ayaklarına bakılıyor !

Tahkikat Raporu

New-York borsasının mühim simalarından biri, bir aktrise âşık olur. Birkaç ay kadınla beraber danseder, onu şehrin en mutena kulüplerine, sosyetelerine götürür. Nihayet kendisiyle evlenmeğe karar verir. Fakat ihtiyaten kadının mazisi hakkında malûmat almak için hususî bir istihbarat acentesine müracaat eder. Bir müddet sonra şöyle bir rapor alır :

"Mis Blank'ın hususî ahvali mükemmeldir. Mazisi lekesizdir. Çalıştığı tiyatro kumpanyaları, muahezeye şayan bir hali görülmediğini bildirmekte müttefiktirler. Yalnız bu son aylarda tezkiyesi bozuk bir iş adamiyle düşüp kalkması bazı şüpheler uynadırmıştır.

Bir dokun...

Alışkanlık

Olimpiyadlar münasebetiyle Cumhuriyet gazetesinin Londraya gönderdiği muharrirlerden biri, memleketimizde bina ve yol inşaatı yapacak olan İngiliz şirketinin mimarı ile konuşmuş. Daha evvel Türkiyeye gelip tetkikat yapan ve alâkalı makamlarımızla temaslarda bulunan, bu suretle memleketimizi tanıyan mimar, şirketin hazırlıkları etrafında izahat verirken şöyle demiş :

«— Fakat bu arada garib ısrarlar karşısında kaldık. Bütün dünya artık asansör masrafının ağırlığından kurtulmağa çalışır ve ucuz inşaat yoluna giderken Türkiyede temas ettiğimiz salâhiyetliler daima çok katlı bina plânları yapmamızı istediler.»

Bay mimar, bizim salâhiyetli makamların isteklerini garipsemekte haklıdır. Her ne kadar memleketimize gelmiş, alâkalı makamlarla görüşmüşse de, bu kısa ve mahdud temaslar esnasında nasıl anlayabilirdi ki, uzunca bir zamandanberi bizde yükseliş usulleri değişmiştir ; maddî ve manevî yükselmede sürat temini için külfetli çalışmalara, yorulmalara lüzum yoktur ; birbirimizin sırtına, omuzuna, tepesine basarak yukarıya fırlamanın kolayını bulduk; üstteki yükselir, alttakinin canı çıkar ! Memleketimizde görüştüğü kimselerin çok katlı bina isteğinde ısrarlarının da bu şekilde yükseliş alışkanlığından mütevellid olduğunu ne bilsin Londralı mimar !

ALÂMETİ FÂRİKA

Cumhuriyet gazetesinin bu muharriri, bir pazar günü Londrada Türkiye Cumhuriyeti sefarethanesine gitmek istemiş, sefaretlerin bulunduğu caddede bir hayli dolaşmış, diğer sefaret binalarının direklerinde memleketlerinin bayrakları asılı, kapılarında tabelâları çakılı olduğu halde bizim sefarethanenin bayrağı da, tabelâsı da olmadığı için bir türlü bulamamış, oradan geçen birkaç kişiye sormuş; "biz ne bilelim? Bayrağına bakarsan bulursun" demişler. En nihayet, yaşlı bir İngiliz önüne düşmüş de sefaretin kapısını göstermiş. Muharrir bundan derd yanıyor ve hafta ortasında sefarethanemize tekrar uğradığını, öğleye kadar oturduğu halde memurların vazife başına gelmediklerini bildiriyor.

Öfkelenecek, şaşacak ne var, a bayım? Londrada sefarethanemizi kolayca bulabilmek için bundan daha iyi alâmeti fârika olur mu? Hem de bir değil, üçlü alâmet. Direğinde bayrak yok, kapısında tabelâ yok, içinde memur yok. Oh, ne âlâ ! Bir bakışta buluverir insan ! Hoş, bulmasiyle bulamamasının farkı yok ya !

POSTACI NE BİLSİN?

Yine aynı muharrir, Londradan memleketimize mektub göndermek üzere postahaneye gitmiş. Memurlar Türkiyenin nerede olduğunu bilmedikleri için tereddüde düşmüşler; "herhalde Afrika kıtasında olmasa gerek amma Asya kıt'asının hangi tarafında acaba?" diye haritayı açıp araştırmağa başlamışlar. Muharrir sinirlenmiş, hiddetli bir parmak işaretiyle haritanın üzerinde Türkiyenin yerini göstermiş.

Bu hiddet de haksızdır. Sefarethanesini kendi hemşehrisinin dahi bulamadığı bir memleketi İngiliz postacısı ne bilsin?!.

Cemal REFİK

Ucuzu Varken

Levy, içini çekti, derd yandı :

— Salamon, kendimi çok hasta ve yorgun hissediyorum, galiba öleceğim.

— Kaç yaşındasın?

— Seksen beş.

— Bilinmez ki, belki yüz yaşında ölürsün.

— Sen galiba aklını kaçırıyorsun.

— Neden?

— Allah beni sekzen beşte alabilirken, yüze kadar çıkmamı niçin beklesin?.

— Birisini mi temizlemiş?
— Hayır.
— Mühim bir vurgun mu yapmış? Düzinelerle dost mu tutmuş?
— Hayır.
— Ölüsü kandilli neden böyle kabarıyor?
— Sıcaktan koltuğunun altında sivilceler çıkmış da!

Bir şarkıdan ilham

"Çal kavalını, çal küçük çoban!"

Bilerek Geziyorlarmış

Şikago'lu sosis kralının oğlu ile, San Fransisko'lu ton kralının kızı evlenirler. Balaylarını geçirmek için İtalyaya giderler, Venedikte, gondolun içinde aralarında şu muhavere geçer :

— Sevgilim, bugün neredeyiz? Fransada mı, yoksa Venedikte mi?

— Bugün ayın kaçı?

— 4 Temmuz.

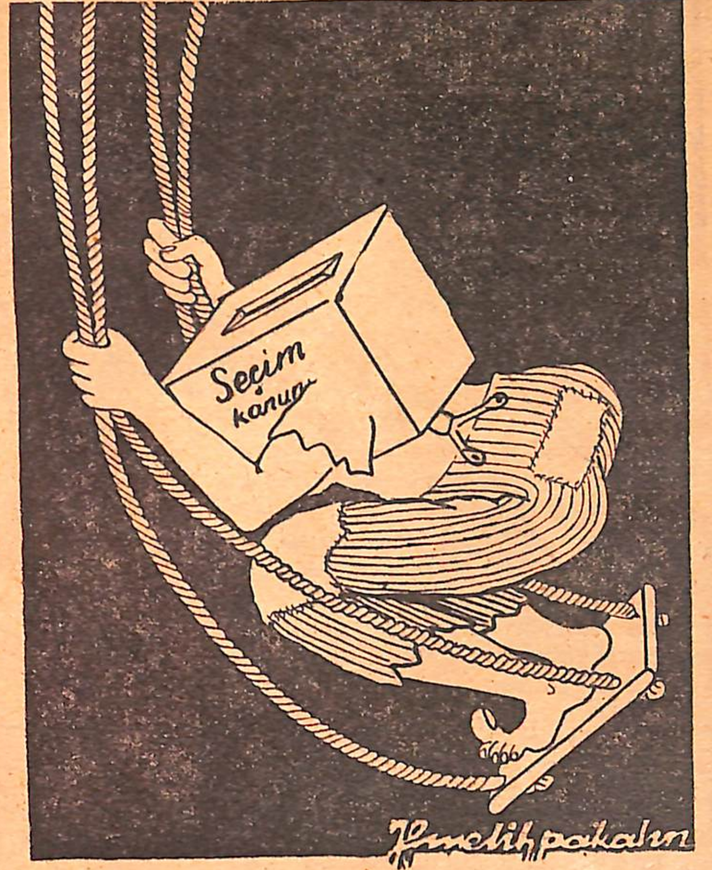
Erkek cebinden bir defter çıkarıp karıştırmıya başlar :

— 22... 26... 27... 1 Temmuz... 2... 3... 4... Venedikteyiz, sevgilim.

İşinin Ehli

Napoleon bir gün, daima kendisiyle konuşurken yerlere kadar eğilen bir dalkavuktan bahsederken şöyle demiş :

— Nasıl olduğunu anlıyamadım amma, bu adam benden çok daha uzun boylu olduğu halde, lâflarını işitebilmek için, eğilmek zorunda kalıyorum.

— Boynuna astık tahta,
O da salınsın birkaç hafta !.

Nikâh Dairelerinde

Utancından mı ? Sevincinden mi ?

Özene bezene tuvalet yapmış, süslenmiş. Sevsinler, uzun etekli entarisini de giymiş. İki dirhem bir çekirdek! Yakışıp yakışmamak cihetini bir yana bırakalım. Herkes kendi zevkine göre giyinir. Belli biz beğenmiyebiliriz ama kendisi beğenmiştir tabii. Yaşı hakkında da lâf edemiyeceğim, beni mazur görünüz. Kimisine "Yaşlı,, diyorum, kızıyor. Kimisine "Henüz pek küçük" diyorum; "Vay, ben çocuk muyum?" diye öfkeleniyor. "Tam olgunluk çağında" dediklerim de; "Olmuş armuda benzettin bizi" diyerekten surat asıyorlar. Ne desem yaranamıyorum, vesselâam !.. Aldığım mektupları okursanız siz de hak verirsiniz bana.

İşte bu sebepledır ki Âsûde hanımın yaşından bahsedemiyeceğim. Demek şunu ilâve edeyim; uzun yıllar yıpratamamış Âsûde hanımı. Yirmilik bir taze kadar kıvrak, oynak, fıkırdak. Zıplaya zıplaya yürüyor, kahkahalarla gülüyor, durmadan konuşuyor. Hemen hemen omuzdan aşağı çıplak kollarını kaldırdıkça koltuk altından sütiyenin kenarları görünüyor. Her ne hikmetse, kol hareketlerini pek fazla yapıyor.

Ne yalan söyliyeyim, ilk görüşte gözüme pek kestiremedim, kapı yanındaki yaşlıca hanımın kulağına eğildim :

— Affedersiniz, gelin hanım hangisi?

Manalı bir göz süzüşüyle işaret etti :

— Görmüyor musun ortalıkta pervane gibi dönen gelin hanımı? Bak hele, nasıl da kırıtıyor ! Zannedersin ki ilk defa evlenen bir genç kız.

— İlk defa evlenmiyor mu gelin hanım?

Yine gözlerini süzerek elini salladı :

— Ne konuşuyorsun, a efendim! onun başından geçen nişanların, nikâhların hesabını bir ben bilirim, bir de kendisi. Genç kızlığından beri tanırım. O zamanlar beş defa nişan bozdu. Ondan sonra dört defa kocaya vardı. İkisi öldü, öbür ikisinden de boşandı. Özene bezene evleniyor, senesine varmadan usanıyor, haydi bakalım, mahkeme kapısına. Bu seferki beşinci nikâhı. Amma ve lâkin, bu kocadan kolay kolay ayrılabileceğe benzemiyor.

— Damat bey hangisi?

Başını uzatıp koridora bir göz attıktan sonra döndü :

— Damat hâlâ gelmedi. Çocukcağız sıkılıyor galiba.

— Çocukcağız mı dediniz?

— Öyle ya, parmak kadar çocuk sayılır. Yirmisinin içinde bir yavrucak. Âsûde oradan gözüne kestirmiş oğlanı.

Tekrar başını koridora uzattı :

— Hah geliyor işte.

Sarışın, kıvırcık saçlı, mavi gözlü, uzunca boylu, yakışıklı bir genç, ürkek adımlarla salonun kapısına geldi, çekingen bakışlarla içeriye bir göz attıktan sonra süklüm püklüm girdi. Âsûde hanım koştu :

— Nerede kaldın, Ferhat? Traşın amma uzun sürdü.

Yakaladığı serçeyi pençesine takan bir aç çaylak hırsıyla delikanlının koluna girdi. Bu esnada nikâh salonu açılmıştı, beraberce oraya geçtiler.

Nikâhtan çıkıp önümden geçerlerken dikkat ettim; Âsûde hanımın neşesine payan yok. Keyfinden ağzı kulaklarına kadar açılıyor delikanlıyı sormayın; hemşirenin yardımıyle yatağa giden bir hasta gibi ayakları birbirine dolaşıyor, yüzü renkten renge giriyor. Utanctan mıdır, sevinçten midir, bilmem artık !

Ce. Re.

Beğendiği Şey

Avrupada, iki fırkanın mücadeleye giriştiği bir devirde fırkalardan biri yeni intihabatta memleketin göstereceği siyasî temayülü anlamak üzere mutemedlerinden birini eyaletlere gönderir. Dirayetli bir adam olan bu mutemed ilk uğradığı kasabada semiz bir kaz alır ve pazar yerinde konuşan üç köylüye yanaşır :

— Sizin üçünüz de bizim fırkaya taraftar mısınız?

— Evet, elbette...

— Âlâ... Şu kazı görüyor musunuz? İçinizden hangisi bize niçin taraftar olduğunu en iyi surette anlatırsa kazı ona vereceğim !

Biri :

— Sizin fırkaya taraftarım, zira o adaleti tesis etti. der.

Diğeri :

— Şu gördüğüm köprü, hükûmet konağı, yol fırkanızın eseridir, onun için ben de taraftarıyım ! der.

Üçüncüsü susar.

— Söyle bakalım, dayı, sen niçin bizim fırkaya taraftarsın bakayım?

— Şu kaz pek hoşuma gitti de...

AĞABABA ANLATIYOR

Akide bozukluğu

Nasreddin Hocanın şer'î bir ilâm almak için Sivrihisar kadısına işi düşmüş, Kadı rüşvetsiz hiçbir iş yapmazmış ; Hoca düşünmüş, taşınmış, iki testi almış, içlerini balçık denilen yapışkan çamurla doldurmuş, en üstlerine birer miktar bal koymuş, götürüp Kadıya vermiş. Bu sayede istediği ilâmı da koparmış.

Öğle yemeğinde, Kadı Efendi bal testilerini hatırlamış, «hele şunlardan sofraya koyunuz bakalım !» demiş. Ne görsünler, sıvama balçık ..

Kadı hemen mübaşiri çağırmış : «Ne yap, ne et şu Nasreddin Hocanın eline verdiğimiz ilâmı geri al» emrini vermiş. Mübaşir Hocayı çarşıda bulmuş :

— Kadı Efendi biraderiniz selâm söyledi, demiş, demin verdiği ilâmda bir bozukluk varmış, geri getirsinler de tashih edelim, diyor.

Hoca gülmüş :

— Evlâd, demiş, bozukluk ilâmda değil, Kadı Efendinin akiydesiyle bal küplerinde !

Hele Bekle

Cahil bir şeyhi müdebdeb bir tekkeye oturturlar. İlk günleri bina halk ile dolar. Bunu gören Şeyh, zamane ricalinden birine :

— Tekke dar geliyor !

Deyince o zat :

— Hele biraz geçsin, geniş bile gelir ! der.

— Ayol Sibylle burada mısın? Bir saattenberi seni telefonda arıyorum !

"Fransız karikatürü"

«Şehir Mektublarıı»ndan

Kıyafetler

Nazarım birdenbire nar çiçeği fesli kahve rengi panolu, beyaz yelekli, Bismark pantalonlu, krem eldivenli, cam göbeğinin koyusu üstü lâden benekli boyunbağlı bir efendiye tesadüf etti. İskarpinleri ne renktedir diye bakayım derken bir çift kula atlı bir araba hail oldu. Varda !. deyip duruyor. Bir Madama, fakat şık. Başındaki şapkaya bizim bahçenin çiçeklerini yığsanız yine az gelir. Gül kurusu renginde kartopu gibi iki çiçek, arasından parlak koyu eflâtunî bir tüy ile iki tarafından al ebrulu iki tüy daha. Şapkanın kenarının bir az yukarısında bir sıra vişne çürüğünü andırır, gelincik alına benzer, leylâkî çiçekler var. Beyazı çok, siyahı az bir tül. Ondan sonra galibardanın açığı, bombeli, gerdan tarafından rüzgâr ile kabarık ceketimsi bir şey. Yenlerinde horoz ibiğinin açığı dantelâlar. Belde tokalı İngiliz kemeri, pişmiş ayva bir jupon, ayaklarda bal rengi bir iskarpin. Onun da ne türlü çorap giydiğini göreyim diye baldırlarına doğru göz atarken bir canhıraş feryad beni titretti. Küçük bir çocuk. Zavallı yavrunun mini mini ayağı deliklerden birine girmiş. Denize düşeceğim korkusiyle tir tir titreyor. Büyük valdesi olacak, ihtiyar bir kadın güvezimsi feraceli, mangal kapağı yaşmaklı, eski usul üzere yapılmış rugen yarım botin, elinde tarçinî bir şemsiye var. Derhal koştum.

Gürbüz bir çocuk. Korkma oğlum ! filân diyerek kurtardım. Aldığım duanın haddü hesabı yok. Ben bu hizmeti bitirdiğim esnada idi ki, karşı taraftan da beş altı tanesi geçiyordu. Aman ne çarşaflar ! İnsan temaşa ile doyamıyordu. Elektrik alevi, yanar döner, akşam güneşi, parlak nefti. Bu rengârenk letafet geçerken bir ses daha peyda oldu. Kar gibi beyaz bir yeldirmeye saklanmış olan bir siyahî bir şeyler söylüyor. Dikkat ettim: Şemsiyesinin ucu yine o deliklerden birine girip kırılmış. O kuzgunî çehrenin üzerindeki parlak gözler muttasıl dövecek adam arayor. Artık o çarşaflıların rengini sormayın. Geçen seneden baki moda mahsulü olan kâh ördek başı. kâh kumru göğsü, kâh sincabî, kâh yanık al, menekşe moriyle karışık ipek dallı, şeftali çiçeği rengi üzerine serpik sırma rengini andırır işlemeli, modaya uygunluğu sahibesinin bu yadigâra itibarı nisbetinde olarak fesrengi, samanî, fındıkî, nohudî, mai, tahinî, mor, lâciverd, al, kanarya sarısı, zeytunî, şarabî, denizî, şeker rengi, ekşi karadut, toz pembesi, bunların açığı, koyusu karışık olarak komik İngilizlerin karnaval âlemine benzetmekte hakkı olduğu surette kapalı, az kapalı binlerce vücut gözlerimin önünden geçiyordu.

Ahmed RASİM

Hatırlıyamamış

Reâyâdan haraç alındığı devirde tahsildarın biri Bekri Mustafayı mezhebi tanılmıyacak bir vaziyette meyhanede sarhoş olarak bulmuş, haraç istemiş, vermemiş; çal yaka karakola götürmüşler ve kaba saba söylendiği için de bir temiz dövmüşler. Ertesi sabah bir tanıyan çıkmış, Bekri Mustafayı kurtarmış :

— Canım, demiş, müslüman olduğunu niçin söylemedin?.

— Aklıma gelmedi be kardeş ! !

Dedelerimizin vakıfları

V

8 — TİCARET, SANAT, ZİRAAT VAKIFLARI

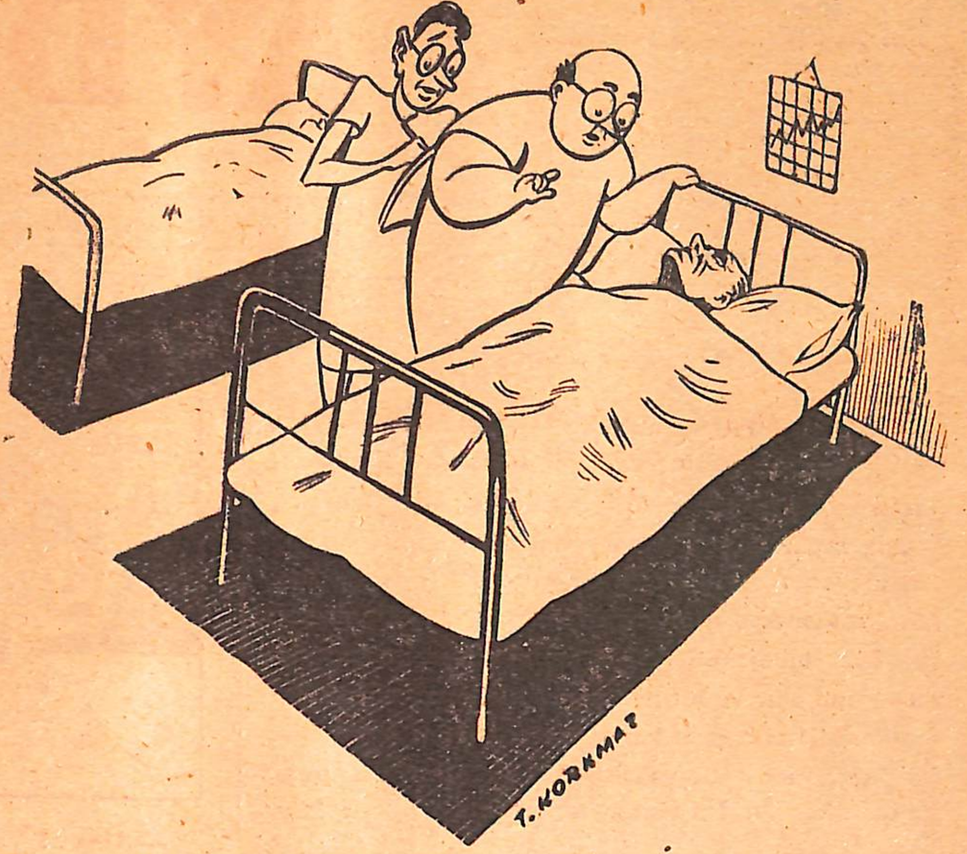
A. — Ticarette yüzde bir farkla mütedavil sermaye olarak kullanılmak üzere nukudu mevkufa vakfı; B.— Ticaret ve sanat için dükkân açmak isteyen yoksullara; C.— Ticaret ve sanatte işi bozulanlara yardım; D.— Sanat üstadlarının yetiştirdikleri usta ve kalfaların peştamal kuşanma töreni; E.— Demir ve ağaç oymacılığını ve cam tezyinatını teşvik; F.— Sanayide mahareti görülenlere mükâfat, G.— Ziraat ve çiftçiliği teşvik vakıfları; H.— Mülk ve toprağın yabancılar eline geçmesini önlemek için kurulmuş vakıflar, İ. — Zeytincilik, bağcılık, meyvacılık ve çiçekçilik teşvik vakıfları, J. — Çiçek ve gülyağı yetiştirip çıkaranlara mükâfat vakfı.

9 — ÇEŞİTLİ VE ORİJİNAL VAKIFLAR

A. — Kedilere ciğer, köpeklere ekmek, lâğar hayvanlara yem verilmesi ve tedavileri ; B. — Kuşlara mahsus havuzlar, barınaklar inşası ve bunlara yem verilmesi; C. — Ödünç gelin takımları, kır gezintilerine gideceklere yine ödünç mutfak ve yemek takımları verilmesi ; D. — Esnafın ve ticaret erbabının yıllık eğlence ve gezinti vakıfları gibi...

★ ★

Bunlar ne oldu? Ve böyle mi olmalıydı?

— 2800 veremli yatak bulmak için sıra bekliyormuş.

— Şöyle demek lâzım : 2800 veremli yatak bulmak için 2800 veremlinin kurtulmasını bekliyor:

FIKRALAR

Hizmetçi Ayrılırken

Hizmetçi kız — Buradan ayrılmadan evvel size söyliyecek bazı şeylerim var.

Madam — Seni dinliyorum, kızım.

Hizmetçi — Evvelâ ben sizden daha güzelim. Bunu bana Bay söyledi. Sonra, elbiseleriniz bana daha ziyade yakışıyor. Bunu da Bay söyledi. Size şunu da söylemeğe mecburum : Sevişmesini ben sizden daha iyi biliyorum.

Madam — Bunu da mı Bay söyledi?

Hizmetci — Hayır. Madam. şoför...

Şişe Açarmış

Öğretmen — Size şimdi birçok ağzı olan çakının her tarafını anlattım, en çok neresi işimize yarar? Sen söyle İhsan, evde veya sokakta baban en fazla çakının neresini kullanır?

İhsan — Mantar çıkaran yerini.

Sarhoş Mantığı

Akşam, saat 10.

Sarhoşun biri Parisin Etoile meydanında sağa sola yalpa vuruyor ve gelen geçene dikkatle bakıyor. Polisin biri yaklaşarak soruyor :

— Burada işin ne?

— Bir cüzdan arıyorum.

— Kayıp mı ettin?

— Evet. Bulonya ormanında kyabettim.

— E, burada mı arayorsun?.

— Evet.

— Neden?

— Burası daha aydınlık da ondan.

Cevap

Adamın biri camide namazda erkânına riayet etmeden alelâcele yatar, kalkar imiş. Birinin nazarı dikkatini celbetmiş, "bu nasıl namaz, demiş, yatmanla kalkman bir oluyor?" Herif :

"— Ah, efendi, demiş, sen beni gençliğimde göreydin, tekbir almamla selâm vermem bir olurdu !.

— Boşanmak için bir sebebe ne ihtiyaç var? Evlenirken böyle bir sebep aramamıştım ki !.

"Fun Parade" den

Kestirme cevap !..

(Büyük Fredrik) in babası kendisini hiç sevmezmiş. Bir gün veliahdlikten istifa etmesini ısrarla isteyince Fredrik :

— Neden, demiş, sen sulbundan gelmiş oğlun olmadığımı ilân et. O zaman istifama hacet kalmaz

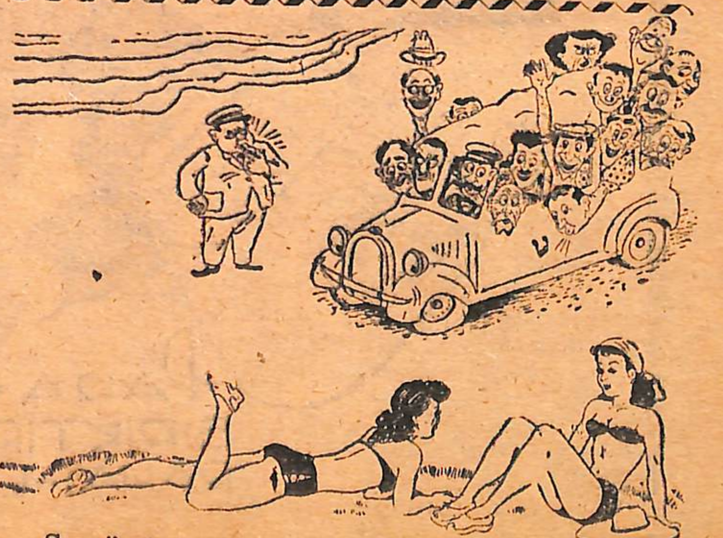
Anası Değil, Babası Gelmiş !

Roma İmparatorlarından birine Yunanlı bir delikanlı takdim olunmuş. İmparator, oğluna benzediğini görünce sormuş :

— Hiç anneniz Romaya gelmiş midir?

Delikanlı :

— Hayır efendim, demiş, anam gelmemiştir amma babam birkaç kere gelmiştir!

Seyrüsefer memuru — Anlamıyorum. neden hareket etmiyor !

MUSİKİ MECMUASI

Sanatkâr Bayan LâikaKarabey tarafından neşredilmekte olan bu pek mühim derginin 6 ıncı sayısı gayet istifadeli yazılar ve kıymetli notalarla çıktı. Musiki zevkine sahip bütün okuyucularımıza hararetle tavsiye ederiz.

Büyük bir ihtisas ve gayret eseri olan (Musiki Mecmuası) memleketimiz için, bir kazanç ve başarıdır.

AYDEDE

SİYASİ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

Açıkgöz Seyis

İki atı bulunan meraklı bir zat, atlarına bakmak üzere hizmetine yeni bir seyis alır. Bu seyis atları o kadar sever ve iyi bakar ki sabahtan akşama kadar kaşağı elinden düşmez, bütün gün tımar eder. Atların sahibi de üst kattaki odasından bütün gün dinlediği kaşağı sesinden keyiflenir ve seyisini takdir eder. Bu halin devamından çok memnun olur ve bir gün seyisi birkaç mecidiye ile mükâfatlandırmaya karar vererek ahıra girer. Bir de ne görsün? Seyis ahırdaki yatağına uzanmış, elinde kaşağı, durmadan sallamakta.

Belediye zamlarından sonra

— Hayt! Var mı bize yan bakan!

O Zaman Ölürüm..

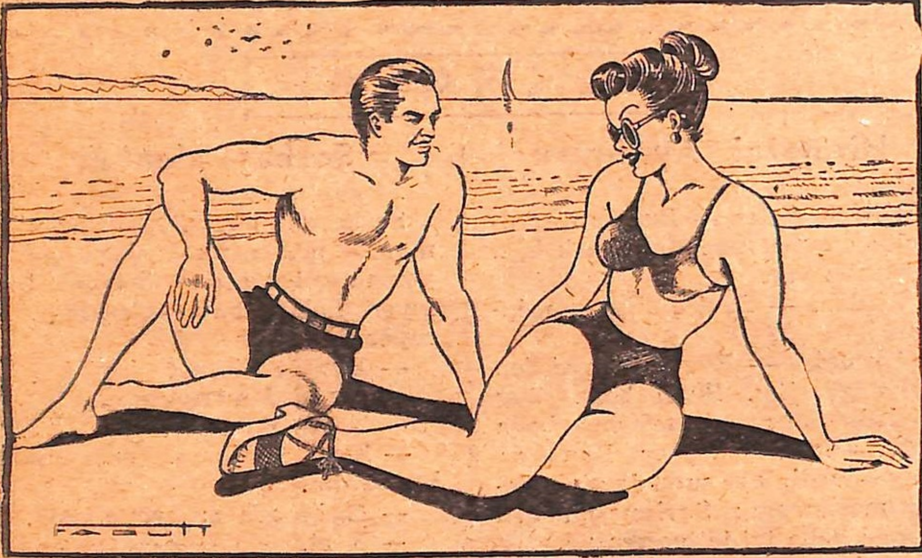
Eski "Osmanlı" gazetesi muharrirlerinden Ayyaş Hayreddin'e dostlarından biri bir gün:

— Canım Hayreddin, dedi. Bu kadar ilminle, şu sarhoşluğun senin için ne kadar kusur olduğunu bilmez misin?. Bu kadar rakı insanı öldürür. Kes şu mel'unu da kurtul!

Hayreddin gülümseyerek şu cevabı verdi:

— Benim bir günde içtiğim rakıyı bir başkası içecek olsa, gerçekten helâk olurdu. Fakat ben bu dereceyi buluncaya kadar tam otuz yıl geçti. Otuz yılda alıştığım bir zehri, bir gün içinde bırakırsam, asıl o zaman ölürüm!.

Nihayet bu şekilde karar kıldı

Erkek: — Ben, 23 yaşına girmeden evlenmek istemiyorum!

Kadın: — Ben de kocaya varmadan 23 yaşına basmak istemiyorum!

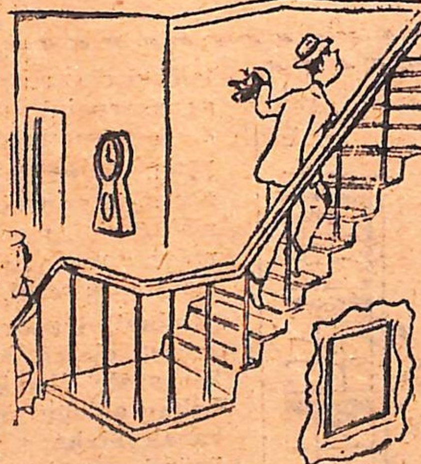
Son Sadrazamlar ve Başvekiller

Birçok tarihî eserler yazmış ve Millî Eğitim Bakanlığınca bastırılmakta olan "Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü" adlı eseriyle büyük bir boşluğu doldurmağa başlamış bulunan Mehmet Zeki Pakalın bu defa da son Sadrazamlar ve Başvekillerin beşinci cildini bastırmıştır. Yalnız Sait Paşaya mahsus olan bu dokuz yüz sahifelik büyük eser aynı zamanda Sultan Abdülhamitle Sultan Reşadın ve İttihat ve Terakkinin de birer tarihidir. Eserde son zamanlarda bahis mevzuu olan ve etraflarında birçok dedikodular yapılan seçim gibi, matbuatın serbestisi gibi meselelerin yakın mazideki örnekleri ve sebep oldukları fecaatlerden, vesikalara dayanılarak, ibret almağa değer şekilde yazılıdır. Kâğıt ve baskı ücreti pek pahalı olduğu şu zamanda böyle bir eserin çıkarılması memleket irfanına paha biçilmez bir hizmettir. Okuyucularımıza hararetle tavsiye ederiz.

Ekstra ekstra Dersan yağları tavaya girince herkesin iştihını açar.

EVİNE GEÇ GELEN BAY

Eğer beraberinde bir güzel kadın getirmeseydi hali harabdı...

Hanımeli'nin yaz ve deniz ilâvesi. Her erkeğin evine götürdüğü zaman karısını memnun eden tek güzel kadındır.

72 renkli, resimli sayfa 50 kuruştur.

İstanbul TAN Matbaası

4 m/m TRAŞ BIÇAKLARI
Amerikan sanayiinin bir şaheseridir.
Genel deposu:
Sirkeci Kayseri Han No. 4
M. İhsan Sıtkı

Ultramin
DİŞ KREMİ
Dişleri çürümekten korur

Sahibi: F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden: Z. Çalıkoğlu
İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği yer: Murat KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı yer: TAN Matbaası